

MIRAVA BOOKS

Перевір, перш ніж ділитися

Медіаграмотність проти чуток, маніпуляцій і
ненависті

Українське видання

Безкоштовний уривок

Перевір, перш ніж ділитися

Медіаграмотність проти чуток, маніпуляцій і ненависті

Українське видання · Оновлене видання · жовтень 2026

Цей короткий посібник - для читачів новин, шкільних груп і родинних чатів. У шести розділах показано, як перетворити враження від допису на конкретне запитання, знайти контекст і виправити власну помилку. Приклади й числа навчальні, а не повідомлення про реальні події. Перевірка може завершитися чесним «поки невідомо»; книга не обіцяє визначати підробки за однією ознакою. Текст і повні переклади підготовлено за допомогою штучного інтелекту та відредаговано для цього видання. Читайте по розділу, виконуючи вправи на загальнодоступному матеріалі без особистих даних.

MIRAVA · Текст і переклад підготовлені за допомогою ШІ.

Зміст

01 Чому ми натискаємо «поділитися»

02 Первинне джерело

03 Фото й відео без контексту

04 Число без масштабу

05 Мова маніпуляції

06 Як виправити переслану помилку

Чому ми натискаємо «поділитися»

Перед пересиланням корисно назвати власну мету. Ви хочете попередити близьких, висловити обурення чи показати, що ваша позиція правильна? Мета пояснює ваше рішення, але не підтверджує повідомлення. Окремо запитайте: яке твердження отримувач вважатиме встановленим фактом, якщо я зараз надішлю цей допис?

Публікація обіцяє розкрити «те, що приховують усі». Читач помічає збудження й відкладає пересилання на десять хвилин. Це особиста пауза, а не час, після якого текст стає перевіреним. Він шукає автора й дату, потім виділяє одне твердження: наприклад про закриття певної школи завтра.

Відокремте твердження від настрою. «Це жахливо» виражає оцінку; «Школа закривається завтра» потребує підтвердження. Кількість переглядів і знайомий відправник не замінюють джерела. Кілька однакових пересилань можуть походити з одного повідомлення. Не вважайте їх незалежними підтвердженнями, поки не простежили походження відомостей.

Перевірте, кому допис адресований і якої дії домагається: перейти за посиланням, переказати гроші, звинуватити групу людей. Можна відмовитися від пересилання, не обираючи між довірою та запереченням. Для актуальної інформації про безпосередню безпеку використовуйте повідомлення відповідальних служб; звичайна перевірка чутки не має затримувати необхідних дій.

Вправа. Візьміть один безпечний для читання допис. Запишіть викликану емоцію, точне твердження, автора й дату. Додайте, навіщо хотіли переслати його. Якщо твердження не можна чітко

сформулювати або джерело відсутнє, не надсилайте його як факт. Спочатку оберіть одне запитання, на яке потрібна перевірювана інформація.

Це безкоштовний уривок. Повна PDF-книга містить усі розділи зі змісту.
Продажі ще не відкриті.

Додаткове читання

[1] Google Search Help — Search with an image on Google · support.google.com

[2] Google Search Help — Learn more about an image · support.google.com

[3] Reuters — About Reuters Fact Check: methodology and corrections (further reading) · www.reuters.com

[4] UNESCO — Media and Information Literacy (further reading) · www.unesco.org